

ՕՐԱԳԻՐ

ԾԻԼՆ ԱԻԱՐԱՅՐՈՒՅ

Ա. ՏՈՐԻ 1780 ԲԵՊԻԼ ԱԽՐՐ ԿԷ 1868 ՕԳՈՍՏՈՍ 1 ՀԻՆԴՇԱՐԹԻ ԱԼԱՅՐԱՆԴԱ ՕԳՈՍՏՈՍ 13 ԹԻԻ 60

Ծեռն Աւարայրի օրագիրը շաբաթը 6 անգամ այսինքն տարին 300 թերթ պիտի տրուի : Տարեկան գինը Պոլսոյ համար 200 զուրուշ, եւ վեց ամսեայն 100 զուրուշ : Գուրսերու համար թղթատարութեան վարձքը մէջն ըլլալով տարեկան գինը երկու, եւ վեցամսեայն մէկ Տաճկի ոսկի է : Մէն մի երթին գինը 30 փարս :

Ծանուցմանց ամէն մէկ տողին համար առաջին անգամ 3, երկրորդ անգամ 2, եւ երրորդ անգամին եւ այլն 1 զուրուշ պիտի առնուի : Նամակ եւ գրութիւնք պէտք է ուղղութիւն հետեւեալ հասցեով. — « Օգտէն խոճասարեան փոխ խմբագիր Ծեռն Աւարայրի օրագրի : Բերա Տողրու-եւլ Լէվանթ-Հերալտի տպարանը թիւ 467. »

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԹԷ

Ավսթրիա տէվլէթի, Չէք է-հալխանին Բուսիա տէվլէթի թարա-ֆընտան թահրիբ օլունմագտա օլտու-ղունա պինաէն, Տէվլէթի միւշարիլէյ-հաեէ պազը մէրթէպէ շիտաէթլի իխ-թարաթ իթմիշ տիր տէյի պիր թէվա-թուր զուհուրա կէվիշ խէտէ, Վիէն-նանըն ըէսմի զազէթասը, Ավսթրիա տէվլէթի թարաֆընտան պէօյլէ պիր հարէթէթ վուդու պուլմու, օլմաարըընը պէտան իլէ մէզքիւր թէվաթուրու ճերհ իթմիշ տիր :

Բէգուլէք Մ. Պայսթըն Բամաեա իքսալ իթմիշ օլտուղու նօթաեա ճէվա-պէն, Բարա հազրէթլէրի թարաֆընտան զայէթ սօուգ պիր լիսան իլէ վէ եալը-նըզ մէզքիւր թահրիւրաթըն վասըընը հավի, պիր նօթա կէօնտիրիլմիշ օլտու-ղու թէվաթուրունու տախի, մէզքիւր զազէթա եալանա չըգարըպ, Ավսթրիա տէվլէթինէ հէնիւզ մէզքիւր նօթա իշին Բարա հազրէթլէրի թարաֆընտան ճէ-վապ վերիլմէմիշ օլտուղունու պէտան իթմիշ տիր :

— Եունանիսթան վէլիի ահաընա, վաֆթիզ օլունտուղու վազըթ, Գօնա-թանթին, Ֆրէտէրէք Տէմօսթէն խիմ-լէրի վէրիլմիշ տիր :

Ինկիլթէրա զրալիչասը հազրէթլէ-րի, ալաֆրանկա օգոստոս 6 սապահըսը Փարիզէ եէթիլմիշ տիր : Եէօվմի մէզ-պուրաէ Ֆրանսա իմրէրաթօրիչասը Էօ-թէնի, Բլօմպիլէտէն խասսէթէն Փարիզէ կէլիոյ միւշարիլէյհա հազրէթլէրինի

կէօրմիւշ տիր : Լօրա Սթէնլի օգոս-տոս 7 տէ Փարիզտէ պէքլէնմէքաէ իմիշ : Գրալիչա հազրէթլէրի մահը մէզպու-րուն 9 ունտա ճէնէվրաեա վէ անաէն Լիւշէնէ ազ իմէթ իթմէք իւզրէ եօլա չըգաճագմը :

— Չինտէ հալեա տախիլի իխթի-լալ տէվաթ իթմէքաէ վէ զօրպալար թի-էն-ցինտէն չըգարագ, հիւքիւմէթ տ-սաքիւրի իւզէրինէ եիւրիւմէքաէ տիրլէր :

— Չին մէմալիքինին Շէֆու-նամ մահէլլինտէ պուլունան ալթուն մատէն-լէրինտէն ճէսիւմ ալթուն չըգաճագտա տիր :

— Սրանիսնըն Բաթալթիա էեալէ-թինտէ կէրէյի կիպի պիր ճօշկունըուզ միւշահէտէ օլունտուղունտան, հիւքիւ-մէթ թարաֆընտան մէզքիւր էեալէթէ ասաքէր սէվգ օլունմագտա տիր :

— Բամատան, Վիէննաաքի Տէ-պաթ նամ զազէթաեա եազըընը օլան պիր մէքթուպա նէգարէն, Ավսթրիա վէ Բամ հիւքիւմէթլէրինին մուամէլէսի լեւամիլէն գաթ օլունմուշ տուր, վէ Ա-վսթրիա սէֆիրի Մ. Մէյլէնպէրկ. Բարա հազրէթլէրինին յունիս 22 տէ իրաթ իթմիլի նութգա դարը Մ. տը Պայսթըն բրօթէթօսունու գարտինալ Անթօնէլլիյէ թաղտիւմ իթմիքաէն սօն-րա, Բամպը թէրք էյլէմիշ տիր :

— Յուլիսին 14 իւնիւ կիւնիւ Նի-ու Խօրգտա. զըրգ քիշի, կիւնէյտէն վուրուլարագ վէֆաթ իթմիլլէր տիր :

— Բամատան Լօնտրաեա վարիա օլան խապլ ըլէրէ նէգարէն, Ավէնթին տաղը իւզէրինաէ պուլունան իսթիհքեամաթ-

արը հալաեա աթմագ իւզրէ կիւլլիճէ Գաղըմագտա օլան լաղըմար, բօլիս մա-րիֆէթի իլէ մէյտանէ չըգարըընը տիր, գարաղօլ պէքլէմէքաէ օլան իքի նէֆէր Սրանիալը, Բարա ասաքիւրի, մէզքիւր լաղըմարը գաղըմագտա օլան տիւշմէն-լէր թարաֆընտան էօլտիրիւլմիւշլէր տիր :

Պ Ո Ւ Խ Ա Ր Ա

Էնչուլի Բի-նամ զազէթա Բուսիա տէվլէթի թարաֆընտան թիւքիւթան իւզէրինէ մէմուր թային օլունան զաթ իլէ Պուլսարա էմիրի պէյնինտէ միւսա-լէհա ահտնամէսի իմզալանընը օլտու-ղունու զաթէն պիրիլմիշ իտի. Եինէ մէզքիւր զազէթա, պու տէֆա Օրէն-պուրկ շէհրինտէն ալարագ վէ սահիհիւ կինէ քէֆալէթ իթմէեէրէք, մէզքիւր ահտնամէնին պազը շարթլարը թաֆսի-լաթընա տայիր յուլիս 29 թարիլիսի պիր թէլէկրաֆ նէշո ու իլան իյլէմիշ տիր :

Պու թէլէկրաֆըն մէալինձէ, ահտ-նամէնին շարթլարը շու աթիտէքիլէր-տէն իպարէթ իմիշ. Շէօյլէ քի, Պուլսա-րա էմիրի, Բուսիա հիւքիւմէթինէ ճէնկ մէսարիֆաթը օլարագ 2 միլէօն Ֆրանգ թէտիլէ իթմէքլիլի վաթ իթմիշ տիր : վէ Բուսիա հիւքիւմէթի տախի սօն վա-զաալարտա զապթ իթմիշ օլտուղու քեաֆթէյի Պուլսարա շէհրլէրինի կէ-րուեէ վէրէճէք իմիշ :

Բուսիա տէվլէթինին, պու գատար մէսարիֆ խոուպ վէ խալլինձէ տախի եէր զապթ իթմիշ իքէն, եալընըըն 2 միւ-հօն Ֆրանգ թաղմինաթա գանաաթ իտէ-րէք, զապթընտա պուլունան շէհրլէրի

— Չորրորդ հափթիւս զարփընտա կէ-
րէք խաթանագորտա վէ կերէք թաշարար-
տա եանկընար սրգաշմըւ արք : իզմիր
եանդընը, Պէշիթաշ եանդընը վէ սայի-
րէտէն պաշգա, պու տէֆա թէլէկրաֆ-
լա ալընան պիր խապէրէ կէօրէ, ճուճա
կիւնիւ կիճնին սաաթ 4 բատտէլերին,
տէ Ատանա չարչարնտա գազաէն աթէշ
զուհուր խոխա, վէ շէտիտ պիր ըիւզ-
կեարա թէսատիւք խոխէք անինտէ
էթրաֆը սարմը վէ Ատանա միւթա-
սարրըֆը Հալիլ բաշա հազրէթլերինին,
պասթըրըմասընա տայիր իճապ խոէն
թէտապիրէ տէր հալ թէշէպպիւս իթ-
միշ օլմասը իլէ վէ թուլումպաճը վէ
գըշաւտաքի ասաքիրին, միւշարիլէյհին
ճահտ ու իգտամընտան թէշվիք օլու-
նարագ չալըշմալարը իլէ շէհրին հէման
նըսթը, խարապ օլմագ թէհլըքսինտէն
գուրթարըմը վէ 220 գատար տիւք-
քեան քիւլ օլմուշ տուր : Միւթօնլարճա
զիեան վուգու պուլմուշ օլտուգու քէշֆ
օլունմագտա տըր :

— Վառնա թարիդի իլէ ալընան խա-
պէրէքտէն Ֆրանսանըն Տիւնքէրք շէհ-
րինին պէօլիւք բայը Էանըպ քիւլ օլմուշ
օլտուգու անլաշմըւ տըր :

— Մալը կիւնիւ սաաթ 8-9 սուլա-
րընտա Գատար-քէօլվարօրու, Հայտար-
բաշա աշըղլարը աղընթընտա ուիր
Գոււմ-գարու գաեղընա չաթըպ, գա-
եղը իքիեէ պէօլիւշ, վէ Մարտիրոս
խամնտէ պիր գաեղընը աղըրնա սա-
գաթլամը տըր : Մէգըիւր գաեղը Գա-
տար-քէօլիւնէ գալուն գարըուզ կէթիւր-
միւշ օլուպ, տէօնիւշիւնտէ հալի իլէ
պօշ օլտուղունտան, միւշթէրիճէ հիշ
պիր սագաթլը վուգու պուլմամը տըր :

Յագաթ էկեր իշիթտիկիմիզ սա-
հիհ խէ, տճայիպի չուրաշնտա տըր
քի, մէգըիւր վարօր գաեղը իքի բար-
շա խախ, իւշ գաեղընը տէնիզ ին
օրթատընտա պըրադտըգտան սօնրա, աս-
լա պէրէմէյէրէք եօլունա տէվամ իթ-
միշ տիր : վէ պէօլիւնէ զէվալը գա-
եղընը, եարմ սաաթ գատար, պի-
րիսի տախի սագաթլանմը օլտուղու հալ-
տէ, տէնիզ ին եիւզ իւնտէ չալըանըպ
տուրմուշլար, վէ վարօր Գատար-քէօլիւ-
նէ եէթիշտիքտէն սօնրա, օրատան գա-
եղըլար եէթիշէրէք, գաեղընը գուր-
թարմըլար տըր :

Մէրդում Մարտիրոս գաթէն բարա-
լանան գայըղըն սահիպի վէ Գոււմ-
գարու հարիքգէտէլերտէն օլուպ, վէ ֆա-
միլեապը տախի խաթա իքէն, շիմաի
խէ 4-5 յօճուղու իլէ տիւքքեանը սա-
եղըն գաեղընը տախի զայպ խառապ

վէ քէնտիտէ, սագաթլըղընը սալուշ-
տուրունմաեա գատար քիւ պիլիւր նէ
գատար վաղըթ, սէֆիլ վէ տճընտճագ
պիր հալտէ գալաճագ տըր :

Յագաթ ումմաեղը քի Յէվայիտի
Ոսմանիեէ խաթրէսի թարաֆընտան, մէր-
գուճուն զարարը պէտէլինի էօտէմէք-
լէք հագընտա, պիր ըէնճիտէ խախին :

Սօն տէֆա ալըղըմըգ խապէրէ նէ-
զարէն, մէրգում Մարտիրոսուն խա-
թալըղը զայէթ աղըրլաշմը տըր :

Քէզալիք վարօրու մէգըիւր պէրէ-
յիպ, պու իւշ գաեղընը քէնտի գուր-
թարմըլ իմիշ վէ աղլէ եազըն օլան տա-
խի սօն իշիթտիկիմիզ օլմալը տըր :

Մ Ը Ս Ը Ր

Գահիրէտէն յուլիս 23 թարիխէ թա-
րաֆըմըգա եազըլըղընա նէզարէն, խը-
տիվի Մըսըր հազրէթլերինին մախտուճի,
Թէվֆիդ բաշա հազրէթլերինին վէզա-
րէթ Ֆերմանը Ալիսինի գրաաթ իթմէք
իլին, զաթը հազրէթի Դահանէ թա-
րաֆընտան միւշարիլէյհ հազրէթլերի
իլէ Գահիրէտէ կէօնտէրիմիշ օլան մա-
պէյնի Հիւմայուն պաշ սըքթաթիպի Է-
մին պէյ հազրէթլերի, յուլիս 18 քէնշ-
շէմպիհ կիւնիւ Գահիրէտէ վաար օլուպ,
Էօզպէրիեէ թապիր օլունան մահէլտէ
սապըգ Նուպար բաշա հազրէթլերինին
խանէսի օլուպ, վէ շիմաի հիւքիւմէթի
Մըսրիեէնին միւսաֆիրխանէսի օլմուշ
օլան սէրաեա ինմիշ : վէ եքի կիւն արամ
իթտիքտէն սօնրա, յուլիս 20 ճուճա իր-
թէսի կիւնիւ սապահլայըն, Մըսըրն
վիւքթաթը, բաշալար, Ֆերիդէր, մէ-
մուրին վէ իւլէմա թէքմիլէն գալտէ
հազըր պուլունտուգլարը հալտէ, սա-
աթ իքի պու չուգ բատտէլերինտէ Թէվ-
ֆիդ բաշա հազրէթլերի տախի գալտէ
չըգմըլար վէ 19 բարէ թօր Էնտալթի
իլէ սէրալմանարագ, թէշիֆլերինին ի-
շարէթի վէրիլմէսի իւզէրինէ, կերէք
պու ըէսմի ալայ իլին խասսէթէն Գա-
հիրէտէ չըգմըլ օլան իսկէնտէրիեէ գօն-
սօլալարը վէ կերէք Գահիրէ պաշ գօնսօ-
լալարը տախի, գալտէ կիթմիշլէր տիր :
Այնի վաղըթտա տախի, Էմին պէյ հազ-
րէթլերի, խըտիվ հազրէթլերինին տէօրթ
աթլը պիր արապասընա բաքիպ օլտուգ-
լարը հալտէ, Էլինտէ Ֆերմանը Ալիսի
թուլմուշ վէ սօլ թարաֆընտա խըտիվ
հազրէթլերինին խաղնատարը սապըգ Ահ-
մէտ պէյ հազրէթլերի պուլունտուղու
թաղտիրտէ, Էօնտէն վէ արգատան խայ-
լիճէ գալվաա վէ սիւարիւսաթիրի վէ սայիր
զէվաթ պուլունտուգ ֆէվգէլտտէ սալ-
թանաթ վէ շաշաալը ալայ իլէ իգամէթ
իթտիքլերի միւսաֆիրխանէտէն հարէ-

քէթ խտէրէք, Էօզպէրիեէտէն Միսկիեէ
կիտէն եէնի թարիգտէն տօրաշարագ սա-
աթ իւշտէ գալտէ եէթիշմիշլէր վէ օ-
լտտա զիքը օլունան իզտիհամ հուզու-
րունտա Ֆերմանը Ալիսի գրաաթ իլլէ-
միշլէր, վէ պու միւնտսէպէթլէ տախի 21
բարէ թօր, Էնտալթ օլունարագ, հա-
զըր պուլունան իւլէմա վէ սայիր զէվաթ,
միւշարիլէյհ Թէվֆիդ բաշա հազրէթ-
լերինէ տուլար խոխա վէ ըէսմի թէպ-
րիքլերինի իֆա իլլէտիքտէն սօնրա, իզ-
տիհամ տաղըմը տըր :

Խըտիվի Մըսըր խամպիլ բաշա հազ-
րէթլերինին ալտէթի իլլին, կերէք իս-
կէնտէրիեէտէ վէ կերէք Գահիրէտէ պէօ-
յիւք տօնանմալար հազըրըղը կէօրիւլ-
մէքտէ տիր : Էօզպէրիեէ մէյտանը ֆէվ-
գէլտտէ սուրէթտէ պիր կիւզէ հիսե-
թէ վազ օլունմագտա, սօգազլարա
կազար եափըմագտա վէ սայիր պէլէ-
տիեէճէ փէք չօգ իսլահաթ իճրասընա
տէվամ օլունմագտա իմիշ :

Մըսըր հիւքիւմէթի մէմուրինին
Էսկի պըղլարը վէրիլմիշ վէ շիմաիքի եէ-
նի մաաշարը տախի հէր այ վէրիլմէք իւզ-
րէ իմիշ :

Թարիխի մէքթուպտա, Գահիրէտէ 5
— 6 կիւնտէն պէրու շիտտէթլի պիր ալ-
ճաղըգ հիւքմ իթմէքտէ իմիշ : Մըսըր
հիւքիւմէթի հիսապընա ինշա օլուն-
մուշ օլուպ, տէնիզ իւզէրինտէ եիւզէր
վէ սէֆիլէլերին թապիր վէ ալթլարը թէ-
միլլէնմէսին տայիր օլան տէմիր հա-
վուզ, պու տէֆա պիր վարօր իլէ սիւ-
րիւքէնտիրիլէրէք իսկէնտէրիեէտէ կէ-
թիլիլմիշ տիր :

Իսկէնտէրիեէ կիւմիւք նէզարէթի
թարաֆընտան, պու քէրրէ թօնպաղ
թապիր օլունան կէմիլլէրտէն պիրիսի տէ-
րունինտէ պուլունան 1301 օղկա պա-
րութ վէ սէքիզ սանտըգ տախի թիւթիւն,
կէօրիւնիւր քի կէօմիլիւտէն գաշըմագ
իսթէնիլմիշ օլտուղու իլլին, միրիեէ
գապթ օլունմուշ տուր :

Ս Ը Ր Գ

Քրէնա Միշէլին գաթիլլերինէ իս-
կէնճէ վէրիլմէսի խապէրի էվթօթտա
չօգ Ֆէնա թէէսիր բէյտա իթմիշ օլ-
տուղունտան, պու թէվաթուրու ճէրհ
իթմէք մէմուրիեէթի, Պէլկրտտա թապ
օլունան Մըսըր հիւքիւմէթինին ըէսմի
ղաղթթասընա իհալէ գըլըմը տըր :
Մէգըիւր զաղթթա, պու հալապիսի
ճէրհ իթտիքտէն սօնրա, Մըսըր գանու-
լարըն թէօհմէթիլլէրէ ճէպը վէ իս-
կէնճէ վէրմէք տտէթինի մէն իթմիշ օլ-
տուղլարընը վէ հէր պիր ճիւնհալընը
տայիմա իքի նէֆէր շահիտէր հուզու-
րունտա իսթինթագ օլունտուղունու վէ

պու վեճի ինչ ձեպի մուսմէլաթըն միւմ քիւսիդ օլտուղունու իշար իյլէմիշ տիր •

Բեֆիդէրինին գաթիէ հիւքմ օլունու մուշ օլտուղարը հալտէ, բրէնս Գարաւ եօրկէ վիշին 20 սէնէ մահպէսէ հիւքմ օլունունու օլմաար իւզէրինէ զուհուրա կէլէն միւթալէաթա կէլինտիքտէ, պու պապտէ, Սըրպ գանուկարը, հազըր պուլունմանան պիր ճիւնհալընա պունուան պէօյիւք պիր ճէզա վերմէք իշին մահքեմէլէրէ սէլահիւնէթ վերմէալիքլէրի աշքեար օլտուղաւ, մէզքիւր միւթալէալարըն է հէմմիւնէթի գալմամը օլաւադը աշքեար տըր •

Մէզքիւր իսկէնձէ վերիմէք թէվա թուրունու տախի, գաթէն Պէլլրատտան պիլտիրէն մուսպիր, թառահի իթմիշ տիր, շէօյլէ քի, հէրնէ գատար Բատօ վանօվիշ տիրան հուզուրունտա, քէն տիրանտէն, իսկէնձէ ինչ լաֆ ալմը օլտուղարըն պէնան իթմիշ իստէ, լաքին մէրգուժուն թուլթուլան պիր մէք թուպունտան տախի աշպալտըղմ վէճի ինչ, բրէնս Գարաւեօրկէվիշ հազգընտա թէհիւքլէ իպարալար իթմիշ օլտուղունուան, պու թաղրիրինէ է հէմմիւնէթ վէրիլմէսի իշին, իսկէնձէ ինչ սէօյլէնմիշ տիր տիմէք թէտալիրինի տիւշիւնմիւշ տիր •

Նաարը քի տէտիք, Սըրպ գանուկարը աշքեարմընա, իսկէնձէ վերմէք մէմնու օլտուղաւ պաշգա, պէօյլէ պիր թէտալիրէ միւրաճաթ իտէն մէմուրի նէ շէտիրէն ճէզա թէրթիպ օլունուր •

Ս . Յ . Գ .

ՊՐՈՒՍԱ

Մէլէ Աւարայր • 59 հանգստիս ինքնապաշտպանութիւն •

Պուրսանըն Բուժմ մահէլէրի կիւզէլ մէվգընտէ օլմաարգտան պաշգա, քէն տիրէր տախի սանաաթ, գիւրաթ վէ թիւաթէթ խուսուսարընտա, Հայլարտան էքսիք իլէրու կիթմիշէր տիր •

Պուրսատա իւշ գըթա Բուժմ քիլսէտի պուլունտուղուն կիպի, իւշ գըթա տախի մէքթէպ վար իմիշ իստէ, պիզանձա պիր թանէսինի կէօրէպիլմիշիդ տիր •

Կէօրտիւկիւմիւ պիր պիլիւք քիլսէլէրի խարապ հալտէ օլունալ հալունունտա պուլունան էրքէլէր վէ գըղար մէքթէպլէրինտէ իստ, խայլիձէ շէն թահսիլ իթտիրիմէքտէ տիր •

Մէզքիւր մէքթէպին պիր կիւն իմ թիհանընտա պուլունտուղունմուղաւան, Կէնի վէ աթիգ րուժա վէ ֆրանսքաւ, վէ իլի րազամ, վէ ճօղրաֆիա, վէ իւմի հէնտէսէ թահսիլ իթմէքտէ օլտուղարըն աշպալմը, վէ տիրայէթու հօճալարը, վէ իսթիտալը չօճուղարը պուլունտուղունու կէօրմիւշիւ տիր •

Պուրսանըն Կէօրմիւշիւ տիր •

Պուրսանըն Կէօրմիւշիւ տիր •

Պուրսատա քէօյլէլէր շօգ օլմաղին, պաղը Եսիի սանաաթալար իշլէմէքտէ տիր • մէսէլա գայթան վէ շէրիտ թօղունադ, վէ տիւլմէ Եալմադ կիպի էյլէր րարա իթտիրինտէն, վէ էքսիքսիլ տիրիշ տախի պուլունտուղունտան, Կէօրմիւշ վէ իլը իթտիրինտէ գատընարը իշին իշ պուլունմադտա տըր •

Խալմ գատընարընտան պաղըլարընտէ, պաղ վէ պաղլէլէրինտէ չօգան միւվէլէրի, պաղը սօգադարտա սաթմադտա օլտուղարը միսիլու, չարչուտան սէն ալարադ էթմէք Եալմադտա, վէ էօթէտէ պէրուտէ սաթարադ պիր գաշ օլունուշ, վէ հիշ տէյիլ իստ չօլուգ չօճուղարըլա Եէյէձէլէրի էթմէյի չօգարմադտա տըրլար •

Թաշարարտա իսլամ գատընարընտա քէք շօգ սէֆիլ պուլունմադտա տըր • վէ պուլունտա սէպէպի էվալարընըն ալկէրէ ալընմադըլա, գօճալարընըն պօշա մաար տըր զանն իտէրի • Իմաի, շու միւնասէպէթ ինչ, հէր Եէրտէ պուլունան իսլամ էհի սէվալարընըն, պէյիլէրինտէ խայրիսահլըգ ճէմիսէթլէրի թէշ քիլսէլէր, էօյլէլէրի գաեըմալարըն տա վէթ իտէրի •

Պուրսա Կէօրմիւշիւ տիր •

Պուրսատա խայլիձէ գահվէ վէ մէյիսանէ վար տըր, վէ պուլունտան էվլէլէրիլէր Եքսէրիսի իսլամ վէ Բուժմ էլինտէ օլունալ, վէ իլլինձիլէր իստ Բուժմլար էլինտէ տիր • քէզալիք Ֆուրունձուլուգ, պազալըգ, վէ թիւթիւնձիլիւք օնարտա օլունալ, քէօշէ սարրաֆլըղ իստ Կէօրմիւշիւ տիր • վէ իշլէրինտէն էն զինտէ քարա գազանանլար պուլունար տըր •

Պուրսատա, Հայլարտա իւշ գըսմ պուլունտուղուն սէօյլէմիշիդ տիր •

Գաթօլիքլէրին պիր կիւզէլ վէ քեարկիր քիլսէլէրի վար տըր • Ֆազաթ մէքթէպէ հալլէրի աճընաճա սուրէթտէ տիր • շէօյլէ քի խասսէթէն մէքթէպլէրի պուլունմադընտան, պիր վարժապետ 40-50 գատար շալիրտանը, գըղըն պիր օտաեա տօլտուրմադտա, վէ Եաղըն իստ հալունտա միւնտէրլէր իւզէրինտէ օլունտուղարադ լաեըղըլա հալա ալտըմադտա տըր •

Գըղար իշին ալընա մէքթէպլէրի Եօգտուր • Ֆազաթ էվլէրտէ օղունթուր •

մադտա օլտուղարը իհիթմալտէն տիր •

Սոալիարարտա օլմադ իւզըն ճէսիմ ճէ պիր խանէ, պուլունտան պիր գաշ սէնէ էվլէլ շաթարըլմը իստէ, հէր նէ սէպէպէ մէպնի իստ, էօյլէձէ Եիւզ իւս թիւնէ գալարադ, Եաղմուրտան վէ իլը կէարտան շիւրլմէքտէ տիր •

Գաթօլիքլէրտէ, իրէքձիլէր իլէրու կիթմիշ տիր, վէ իշլէրինտէ խայլիձէ էհի սէպլէթ գաթլար վար տըր •

Խաթանալտա գօճա գօճա պիւնարար տիրէլէք, վարգապիտլէր վէ մարապիտլէր Եէթիշտիրմէքտէ օլան տիրտար Գաթօլիքլէր, պիր ազտա թաշարարտաքի էհալլէ, ըղըգ էթմէյի տաղըլմադըլա հիմմէթ իթտէլէր ազգաւէրիք իթմիշ օլունար •

Գաթօլիք Ֆամիլալարը, իսթան պօլտա օլտուղու կիպի, Լուսաւորչա կանլարտան զինտէ, Ֆամիլաճա կիպի գուշանմադ ճիհէթիլէր ալաֆրան կալըլա տէվամ իթմէքտէ տիրլէր •

Գաթօլիքլէր վէ Բրօթէսթանլար տալի, Հայ մահէլէսիտէ իգամէթ իթմէքտէ օլունալ, վէ մէտհէ շանան Եէրի շուրաթնտա տըր քի, իշլէրինտէ Եմիլ թէասսիւպ Ֆէնալըղ կէօրիւմէքտէ տէյիլ տիր •

Բրօթէսթանլարըն տալի պիր կիւզէլ վէ քեարկիր քիլսէլէրի վար տըր • վէ մէզքիւր քիլսէլէրի ալթը, լաեըղընա պիր մէքթէպ տիր, վէ տիրայէթու պիր հօճա, գըղը նէֆէր գատար գըղ վէ էրքէք չօճուղարա տէրս վիլմէքտէ, վէ սայիր իլք իգթիլալը շէյէրտէն պաշգա, աշխարհադըլթիւն վէ Երկրաշափուլթիւն տալի էօյլէթմէքտէ տիր •

Բրօթէսթանլարըն սայրըր ազըղընա վէ էքսէրինին Ֆազըղըղընա նիսպէթլէ, մէքթէպէ նիզամ վէ զայրէթլէրի, շիմտիլէ գատար տիրլէր գըսմարտան իլէրտէ պուլունտուղունտան, սէնայէ շալէսթէ տիրլէր •

Սլէսսէվիլէ Պուրսա Հայլարընըն հէր գըսմ էրքէլէրինտէն խայլիձէսի, Երմէնիձէ անլամադտա, վէ չօճուղարը թահսիլնէ արգու վէ զայրէթ իթմէքտէ իստէլտէ, Բրօթէսթանլար մէզքիւր լիսանը սէօյլէմէքլիլէ, պուրսատա օլունու կիպի, տահա զինտէ զայրէթ իթմէքտէ տիրլէր •

Պուրսանըն էն կիւզէլ, էն հալատար, վէ էն նէզարէթլի մահէլի, Հայլար մահէլէսի տիր •

Սէտտ պաշը տէնիլէն, վէ օլթատընտա պիր ճէսիմ տէրէ պուլունտան մահէլին չօգ Եէրի Եանմըշ օլունալ, վէ սօնրատան թարլա իտիլէրէք նիզամ իւզըն Եաղըն մադտա պուլունտուղունտան, կիտէն միւսաֆիրին նազարը տիգգաթընը ան

ճագ մեղքիւր մահելէ տալէի իմ մեք տէ տիր :

Հայկարն մեք թեպ վէ քիլիսէրի եանմը իքէն , բէք միւքեմմէլ սուրէթ տէ , վեհապառ կաթուղիկոս հազրէթ լէրի դայրէթիլէ , կէրէք քիլիսէ վէ կէրէք մեք թեպլէրի ինչա իթաթիլիլ տիր :

Առաջնորդարանը տալի կիւզէլձէ տիր :

Հայկարն մեք թեպլէրիստէ դըզ վէ երքէք 600 նէթէր գատար չոճուգ պուլունմագտա օլուպ , կէրէք շիմոխէ գատար թահսիլձէ նիզամընտա պիւլիւք պիր թեգատտիւմ կէօրիլէմմէլ տիր : Լաքին էհալի իւզէրինտէ , կէրէք Ուսուլմասիւրայ ընկերութիւն իւզէրինտէ , վէ կէրէք Բարթուղիմէոս սրբազան իւզէրինտէ կէօրիլմէքտէ օլան շիմոխէի դայրէթ տէն , աղ վագրթման մեղքիւր մեք թեպլին մուլթագում , վէ մէմուլիլիլէթէ շանան պիր հալ քէսպ իտէձէկի մէմուլի գալիտէն պուլունմագտա տըր : Նասըլքի շիմոխէ գատար չոճուգլար իչին եազը խանէ հիւ պիր թանէ եօգ իքէն , խաւով Մըսըր հազրէթլէրի թարաֆընտան իհսան պուլունման 5500 դըշ իլէ եազըխալ նէլէր եաքըլմագտա օլուլու կէօրիլ միւշ տիր : Լաքին , գըզլարն հալեա եազըխանէսի պուլունմատըղը կիպի հիւ պիրիլի իչին սեղանատունտա թրաքլալար պուլունմատըղը տալի էսէֆ օլուլունմագ պիր շէյ տիր : պուլ ճիւմէ իլէ , օնլարն տալի աղ կիւլունտէն ինչապընա հիւմէթ օլունմագը իհթիմալի գալիտէն տիր :

Խըտիլ Մըսըր հազրէթլէրի Պուրսաեա ազիմէթլէրինտէ , միլէլիլ դայրի միւլիլմէ ֆուգարա իչին 15 պին դուրուլ իհսան իթաթիլլէրի միսիլու , նասըլքի մեղքիւր 5500 դուրուլ Հայկարն սէհմիլնէ չոգարըմը տըր , վալիլ վիլայէթ Սիւրէյեա բաշա հազրէթլէրինէ 100 պին , վէ սայըր պազը զաթլարա տալի պիրէր մըգտար իհսան իթա պուլունմատըղու մէմուլիլիլ օլունմէ տըր :

Պուրսատա Ուսուլմասիւրայ իսմինտէ պիր ընկերութիւն վար տըր քի , իւշ սէնէ տիր տէվամ վէ դայրէթ իտէրէք թօրալ տըղը ինանէ սայէսինտէ եիւզ պին դուրուլուգ միլ քէ մալիք օլունմէ օլուլունման , շիմոխ մեք թեպլէ մահիլէ պինէր դուրուլ իհտա իթմէթլիլ վատ իլլէմիլ տիր :

Պուրսատա եիկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու , վեհապառ հազրէթլէրի սայէսինտէ մեք թեպլէ աղ չօգ պագըլմըշ , վէ Մարտիրոս էֆէնտի հիւմէթիլլէ հայձա վէ թիւլքէ էօյրէթտիրիլիլ օլուլունման եազմագ օգուլմագ պիլմէզ զանն իտէրիլ քի բէք աղ առամ պուլունմագտա տըր :

Պուրսա Հայկարնա պուլ միւլունտէ պէթլէ պաշըլմա պիր դաշ նասիհաթ վէրիլիլ : շէյլէ քի , պիւլիլին գուլվէթլէ :

րինի մեք թեպ ուղրունտա սարֆ իթմէլի , վէ երքէք չոճուգլարտան զեհատէ գըզլարն թահսիլ մալիւմաթ իլլէմէսիլնէ չալըմալը տըրլար : վէ մեք թեպլէրի նին , էկէր սարֆ իտիլէն փարաւա դարչըլուգ մէյվէ կէօսթէլմէսինի իսթէրլէր իտէ , մեք թեպլէրն նէզարէթ իթմէք իւզրէ թայէլին իտիլիլ օլան պիր գօմիսիլունն նէզարէթի թահսիլունտա օլուլունմա հալտէ , էհիլլէթլի պիր ֆէլէթլէ պուլմալը , վէ մեք թեպլէրին իտարէսինի սէրպէսթձէ օնա թէսիլմ իլլէմէլի տիրլէր : Եօխսա շիմոխէի կիպի հէմ առաջնորդ վէ հէմտէ սայիր զաթլար գալըլըլար իսէ , եա աղ վագրթման պէյսիլլինտէ նիֆագ գուհուր իտէձէլի , վէ եախօտ պէքլէնիլէն սէմէրէնիլ կէօրիլմէլէլէլի միւլէրլէպ տիր :

Պիրտէ մեք թեպլէրինտէ թիւլքէ վէ ֆըրանսըզմա լիտանլարընը , էրմէնիլմէտէն սօնրա հէր հալտէ չոճուգլարա էօյրէթտիրտիլլէն պաշգա , իլմի բալամ , ճօղլաֆիա , վէ սայիրէ քըրասընտա , թարիիլ տէֆթէր իլմի , իլմի հէնտէսէ , վէ բէսիմ տէրպլէրինի , վէ սայիրէլի տալի քէօլէլի խաթըրտան չոգարմամալը տըրլար :

Գըզլար իչին պաշըլմա տիգաթ վէ իգտամ օլունմագ շէյ էրմէնիլմէ լիսան , պիր աղ բալամ , պիր աղ ճօղլաֆիա , պիր աղ բէսիլմ , զեհատէձէ թէրպիլլէ , պիր թագըմ մալիւմ օլան էլ հիւլէրլէրի , վէ միւլքին օլուլունմա մեք թեպլէ պիլիլ վէ տիլիլ էօյրէնմէլլէրի օլմալը տըր : Լաքին , նօթա , երգ վէ մուլիլա տալի ապա խաթըրտան չոգարմամալը տըր :

Պիր էհալիլին սէրվէթինէ , գատըն թայիլլէրինիլ , էրքէթլէրիլլէ պէրապէր չալըլուպ , պէրապէր դազմնուլ , վէ պէրապէր սարֆ իթմէլլէրի հատտէն զեհատէ եարտըմ իտէձէլիլտէ շիւքսէ եօգտուր : շիւլքի զեհատէ չալըլուպագ զեհատէ քեար հասըլ օլունմագը շէյլլէ տուրտուն , էրքէթլէր կիպի բարա գազանմաեա չալըլուն գատընլարն , բարանըն գըլմէթինի վահի սիւսիլտէն զեհատէ թանըրեմագլարը , վէ էրքէթլէրին իրտտ մէսարիլլինի վէ տէֆթէրլէրինի կէօրէրէք , իարաֆ իթաթիլլէրիլլէ աճըեմագլարը , վէ իլիլմէլլուլէ օլուլունմալընտան , պօշա վագըլմէ կէլիլէն գատընլար կիպի , աղլ ու ֆիլիլլէրինի անձագ սիւսէ սայիր օնունմագլարա վէ էվ երգըլըլուգլարա սարֆ իթմէլլէլլէրի պի իլթիպաշ տըր :

Պուրսա Հայ գատընլարը իչին օգուլեուպ եազմագ , տէֆթէր թուլմագ , վէ պազը իլիմէլլէ աչինա օլմագ , գաթպէ գաթ էլլէմիլլէթտէն տիր : զիրա , զաթէն շիմոխտէն ֆապրիգալարտա կիլզէլ կիլզէլ մէմուլիլլէթ իճրա իթմէլտէ օլուլունմալը կէօրիլմէքտէ , վէ հէր քէսին մէմուլիլլէթինի մուլիլ օլ :

մագտա տըր : վէ տահա իլէրուտէ էրքէթլէրէ բէք պիլիլլէ եարտըմ իտէպիլլէ ճէթլէրի իհթիմալի գալիտէն տիր :

Հայկար , պուլ նասիհաթըմըգա զեհատէսիլլէ տիգաթ իթմէնիլլէ մաթլուպ իտէրիլ : զիրա սաֆ պիր խալիսէթէսէրի տիր :

Ինչալա Հալրսա Հայկարը պիր սէնէլէ գատար մեք թեպլէրինի միգտարի քիֆայտէ նիզամընա գօրլարտա , պիլլատէ օլ կէրէք գըզլար վէ կէրէք էրքէք չօճուգլար իչին թահսիլ էհէմմիլլէթտէն պուլունման սայիր տէրպլէր իւզէրինտէ տալի հիւմէթլէրինի տալիլլէ իտէրիլ :

Տէլաֆ :

Կ . Յ . ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

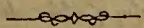
Երեկ Փանոսեան էֆէնտիի հաշույքնուլթեանը համար կազմուած մասնաժողովն իր տեղեկագիրը խառն ժողովոյ տուաւ , բայց խառն ժողովն միայն Բարսեւակ պէշ ներկայ ըլլալուն համար պէտք եղած տնօրէնութիւնը յաջորդ շարթուան մնայ :

Յիշեալ տեղեկագիրն օրինակը շարթուան թերթովն պիտի հրատարակենք :

— Ընդ հանաւր ժողովոյ , հիւանդանոցի անցեալին ու ապագային քննութեանը համար քննարած մասնաժողովն , Սարսախանէի էֆէնտիի հրաժարական դըրկերէ , իսկ միւս անդամները գարձեալ չեկան :

— Ինչո՞ւ համար ներկայ հիւանդանոցի հոգարարձութիւնը , հինգ դուրուշ նուէր տուողին անունը մեծ շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ , եւ դործիսը սած առենն կառավարութենէն իրեն տրուած 50,000 դուրուշին համար ո՛չ պարտք է կրէ եւ ոչ ալ շնորհք , հետեալարար այդ ստակին ինչ ըլլալը մուլթի մէջ կը մնայ : Ըսողներ կան թէ՛ Սամաթիոյ հրկիզութեան առենն կառավարութիւնը այն հրկիզէնց նպաստ մ'ընել խոստացած էր . եւ այս 50,000 դուրուշն ալ այն անունով առնուած է . աւոր համար եթէ հիւանդանոցի շնորհք է ըսեն , կը վախճան որ՝ Սամաթիացիք Բ . Պուրը բողոք տալով , այդ խոստացեալ շնորհքը ուզած առեննին բանը կիւմացուի եւ դէշ կըլլայ : Եթէ կառավարութենէն փոխառութիւն է ըսեն , անանկ չէ . ուստի եթէ ստոյղը ըսելու ըլլան , կառավարութենէն Սամաթիոյի հրկիզէնց շնորհք եղաւ , իսկ մերկ հիւանդանոցը իրեն յատկացուց ըսելու պիտի պարտաւորին , տիրումալթները շատ անգամ լուռ կենալով վերջի ըսելիքնին

կը պահեն. ուստի այս մասին տրուելիք պատասխանը իրենց պահած են՝ մեր հոգաբարձու տիրութեանը:

Այսինքն կենսի մասնակցութեան հետ ինչ յարաբերութեան ունի:

Այս մեծ խնդիրը լուծելու համար գիտնալու ենք նախ թէ ամուսնութիւնն ի՞նչ է:

Բայց ամուսնութեան ինչ ըլլալը՝ որ կողմէն նայինք արդեօք՝ որ նպատակն ու հասնինք — այսինքն կրօնական, քաղաքական, թէ բնական կերպով նկատենք:

Եթէ կրօնական կերպով նկատելու ըլլանք, կը տեսնենք որ՝ բազմակնութիւնը պաշտպանող կրօնք ալ կայ, միակնութիւնը պաշտպանող կրօնք ալ կայ:

Եթէ քաղաքական կերպով նկատենք, դարձեալ կը տեսնենք որ՝ կենը ընկեր սեւ պող օրէնք ալ կայ, կենը գերի, ստրուկ, եւ հաճոյքի մը գործիք սեւ պող օրէնք ալ կայ:

Եթէ գիտութեան կերպով նայինք՝ ամենայն ինչ հասարակաց ըսող զգացումի տէր բնութիւն ալ կայ, միակնութիւնը բնական նախանշութեամբ պաշտպանող ալ կայ, նոյնպէս բազմակնութիւնը, բայց այրերու տիրական իրաւունքը միշտ իբրեւ նախնական պայման դրուելով:

Ուստի այս երակի հակասութեան մէջ որի՞ն հետեւելու ենք:

Կրօնքը եւ քաղաքական օրէնքները, մեր բնութեան կը ծնին եւ որ մէկը մեր բնութեանը բարոյական, եւ որ մէկն ալ ասոր հակառակ կերպով կը նպաստէ:

Ուստի մեզի համար էն առաջին եւ նախնական կէտը բնութիւնն է, ասով կը ճանշանք զԱստուած, եւ ասով կսկսինք կրօնքին սրբազնութիւնը եւ պաշտելիութիւնը զգալ, նոյնպէս նաեւ բնութեամբ կզգանք որ՝ քաղաքական իշխանութիւնը, այս կամ այն ձեւով մեզի համար հարկաւոր է, եւ առանց անոր մարդկային պիտոյքը չըկրնար ըստ օրինի՝ հոգացուիլ:

Արդ ուրեմն բնութեան հետեւինք:

Բնութեան օրինօք կը տեսնենք որ ամուսնութիւնը ամեն արարածներու վրայ մի օրինակ կը ներդրծէ, ամեն արարած երբորդ մը ծնելու համար՝ ունի իր գէմը երկրորդ արարած մը, եւ այնպիսի երրորդ մը կը ծնի որ՝ անով առաջին ու երկրորդը կը վերածնին, եւ նոյն տեսակին տեսականութիւնն ու ապագայն կապահովի:

Մարդն ալ այս ընդհանուր կանոնէն դուրս չէ:

Երբ մարդը թէ արու եւ թէ էգ, մարմնոյ կազմակերպութեան կատարելութեանը հասնի՝ ալ ուտելու, խմելու, պառկելու, եւ քաղելու համար պէտք եղած պիտոյքներէն զատ, ծննդական պիտոյքն ալ կզգայ: Այս զգացումը առջի բերան ծննդական զգացումով չսկսիր ոչ արուին եւ ոչ էգին վրայ, այլ պարզապէս հաճոյք մ'է որ անդիմադրելի կերպով պէտք է որ գործադրուի, ապա թէ ոչ մահը դռան քով պատրաստ կեցած է:

Այս մահը ոչ թէ՛ այդ հաճոյքը գործադ-

րելու եղանակէն կախում չունի, այլ հարկ անհրաժեշտ է որ՝ այդ հաճոյքը բնութեան օրինօք կատարուի, ապա թէ ոչ մահը աւելի կը մօտենայ քու քովդ:

Ուստի ինչո՞ւ հետեւն երթանք, եւ այս կամ այն կողմ դեգերինք — այլ կըսենք որ՝ ամուսնութեան էն առաջին բնութեամբ կէտն ու սկիզբը, արուին եւ էգին հաճոյքն է, ինչպէս է նաեւ բոլոր կենդանեաց համար:

Արդ եթէ ամուսնութիւնը երկու կողմէն բնական հաճոյքէն կսկսի, ի՞նչ է ուրեմն այս մասին եղած արտաքին միջամտութիւնները:

Հայր մը կըսէ՝ ըստ որում ես իմ տղուն եւ կամ աղջկանս տէրն եմ, եւ զանի իր այս հասակին հաջորդողն ես եմ. ուստի երբեք հաւանութիւն չունիմ որ՝ իմ աղջիկը կամ կամ տղաս այս ինչին հետ ամուսնանայ: Ուրիշ կանոնի այս ծնողական կամ աղջկանական իրաւունքը եւ ինչո՞վ կը տրուի: Ասանկ պարտաւորութիւն մը երկու ամուսնացեալը վրայ, որ իրենց բնական ազատ հաճոյքը ճնշեն, եւ հետեւին ծնողական կամ աղջկանական հաճոյքին, մէկ խօսքով ազատ ամուսնիներ ըլլալու տեղ պարտաւորեալ ամուսնիներ ըլլան:

Ամուսնութիւնն, ըսինք ասանց ծննդական գաղափարի՝ ազատ հաճոյքով կսկսի. ուստի դարձեալ այս կէտէն քննենք թէ՛ ծնողաց իրաւունքը ուրիշ կը բղխի:

Բնութեան մէջ առանց նպատակի շարժում չըլլար. ուստի շարժողը սրչափ ալ չը գիտնայ կամ գիտնայ իր շարժման հետեւանքը կամ նպատակը, բնութեան ժամանակ նախնական անպատճառ կը լեցուի ու կը կատարուի:

Ուստի թող երկու երիտասարդ ամուսնիներ բնութեան սահմանին մէջ ըստ իւրեանց հաճոյքի վարուին, բայց միւս կողմէն բնութիւնը իր գործը կը շարունակէ եւ երրորդ մը կը ծնի:

Այս երիտասարդ ամուսնիները, թէ նըպատակաւ թէ աննպատակ՝ ինչ կերպով ալ վարուած ըլլան, երրորդը կայ եւ պիտի ըլլար:

Արդ որովհետեւ այս երրորդը կայ՝ եւ ինքզինք հոգալու կարող չէ, որովհետեւ երրորդին գոյութեան պատճառը առաջինն ու երկրորդն են, եւ որովհետեւ բնութիւնը առանց կանխաւ այդ անկարող երրորդին պէտքերը հոգալու ատի չեր ծնի. ուստի այդ վայրկեանէն կսկսի ծնողներուն առ ծնեալն ունեցած պարտաւորութիւնը, որու հակակշռութիւնը, հօրն համար բարոյական իսկ մօրն համար կենսական է, այսինքն հօրը դատաւորն իր խիղճը, իսկ մօրը դատաւորը՝ իր խիղճն ու կեանքն է:

Ուրեմն եթէ ծնողքին պարտաւորութիւնը՝ ծնածին ամբողջութեանը վրայ կը տարածի, կը հետեւի թէ ծնածին պարտաւորութիւնն ալ ծնողին ամբողջութեանը հետ յարաբերութիւն ունի, այսինքն ծնածն երբ տկար էր, հայրն ու մայրը անոր տկարութիւնը զօրացուցին, ուստի ծնածն ալ երբ կը զօրանայ, պարտաւորու-

թիւն կը դրուի անոր վրայ, զինքը ծնողներուն տկարացած ատեն անոնց զօրութիւն տալ, այն է ծնողքին ծերութեան եւ անկման ատենին, երբ գործելու եւ շահելու կարող չեն՝ զաւակը զանոնք խնամէ, անոնց ապրուստը հոգայ եւ անոնց կեանքը հաւցընէ՝ մինչեւ բնութեամբ սահմանեալ վերջնական վայրկեանին:

Ուստի քանի որ կը տեսնենք թէ՛ ծնողք մը տղուն մանրամասնութեանը մոտեցող իրաւունքը չունի, եւ տղուն մարմնական կազմակերպութիւնը լրանալէն վերջը, ծնողական իշխանութիւնը օտոկ բարոյական ձեւ մը կանոն, այսինքն փորձառական խորատներ տալ եւայն. կը հետեւի որ՝ տղուն ամուսնական հաճոյքին ալ միջամտելու իրաւունքը չունի, կրնայ խրատել ու համոզել, բայց ոչ բռնաբար անոր վրայ:

Արդ ի՞նչ է ուրեմն ծնողաց այս բարբարոսութիւնը երկու ամուսնացեալը վրայ, եւ ի՞նչ է այս տեսնուած բռնի ամուսնութիւնները, աղջիկտեսները, աղջիկները՝ փեսացուներուն հետ տեսնուելէն զրկելներն, մանաւանդ որ իրարու երես բնաւ չը տեսցընելը:

Ասոնք ազատ ամուսնութեան բոլորովին հակառակն են, եւ մարդ մինչեւ որ ինքզինքը իր ծնողքին գերի չըմբռնէ, չըկրնար հանդուրժել այն տեսակ պարագայի մը տակ:

Բայց որովհետեւ ազատ ամուսնութիւն չեղած տեղ, ապահովեալ հաճոյք չը կրնար ըլլալ, եւ որովհետեւ առանց հաստատ եւ ապահովեալ հաճոյքի եղած ծնունդն ալ՝ առոյց եւ ազատ չը կրնար ըլլալ. ուստի կը հետեւի որ մարդկային ընկերականութեան էն առաջին պահանջումը՝ ազատ ամուսնութեանն է, ով զո՞վ կուզէ թող առնէ, ով ինչպէս կուզէ թող իր ընկերն ընտրէ, ով ուրու հետ կուզէ թող միանայ: Այս է մարդկային ազատութեան առաջին կէտը:

Բայց ասով կրցինք արդեօք հասկնալ թէ՛ ամուսնութիւնն ի՞նչ է, — ո՛չ — այլ հասկըցանք որ երկու ամուսնի զիրար դատած եւ զիրար սիրած ատենին, ոչ ոք իրաւունք ունի անոնց այս ընտրութեանը միջամտելու:

Բայց մարդ մը քանի ամուսին ունենալու է, եւ կամ ամուսնական ազատութիւնը այս մասին ալ անգրի ծայրը անցընելո՞ւ է արդեօք:

Այս խնդիրը մեր Ազգին համար չէ, օրովհետեւ կրօնքնիս այս կէտը բաւական արգիլած է:

Բայց կարծեմ միայն խիստ համառօտ կերպով մեկ երկու տող գրելնիս ալ աւելորդ եղած չըլլար:

Նախ գիտնալու ենք որ՝ ազատութիւնը եթէ միայն կողմին մէկը կընդունի, եւ դէմինն ալ ազատ ըլլալը չընդունի, այդ ազատութիւնը ազատութիւն չէ, այլ սարսափելի բռնաւորութիւն մ'է, եւ կարծեմք այս ճշմարտութեան վրայ կասկածող չունինք դէմքնիս:

Ուստի եթէ դու քու հաճոյքիդ համար քանի մ'ամուսին առնելու ազատ կը հրա-

տարակետ ինքնինքդ, հարկ է որ՝ այդ քեզի ամուսին ընտրածներդ ալ ըստ իրենց հաճոյքին՝ քանի մ'այր առնել կարողանալու ազատ ընդունիս. ապա թէ ոչ, ամուսնական այդ ազատութիւնը բռնաւորութիւն կըլլայ: Ասոր ալ հետեւանք զիտենք որ՝ ուր կերթայ, այսինքն աշխարհ փոխանակ անմեղ ընտանիքներու բաժնուելու, կամ բողոքողներու կը բաժնուի, եւ կամ ընտանիքները ընկերականութեան ոգին կորսնցընելով՝ այրական բռնաւորութեան ասպարէզ կը դառնան, եւ եթէ այս այսպէս ըլլայ, ապա կըրթուի ուր կը մնայ, եւ կամ մէկ տղուն մէկ հայր եւ մէկ մայրը՝ ինչպէս պիտի կրնան մեկտեղիլ եւ իրենց ուժը նոյն տղուն կըրթուի եւս յատկացնել: Հարկաւ անկարելի է այս կէտը. ուստի քաղաքականութիւնը ընդունած Ազգերէն՝ ընտանեկան ընկերականութիւն, եւ աղոյցը կըրթուի յուսալը խելքի դէմ բան է:

Ուստի մեր կրօնքը այս մասին մեր ազգայն փոխնդէ ազատած է, հետեւաբար կրնանք մեր գիտողութիւնը բնութեան եւ մեր կրօնքին ոգւոյն աչօքը նկատել:

Գանք քաղաքականին:

0.

Շարունակելէ.

Թ Ի Ի Ճ Ճ Ա Ր Ի Յ Է

Լծար 10 օգոստոս.

Թունա վէ Բուս-իւրի պուղտայը եռամուշաղ 40 տան 41.

Բիւզա տուրկուն.

Թունա արքաք (սօնրատան թէսլիմ օլունմագ իւղրէ) 29/3.

Անատու Մըքըր Պուղտայը (սօնրատան թէսլիմ օլմագ իւղրէ) 34/6.

Աճէմ իրէյի (եքրինտէ) 16 տան 18.

Աֆիօն (իսթէնմէքտէ տիր) 22/6.

Թիֆթիք (գալի) 44 բէնա.

Գայսէրի եարաղըքը երգանմը 9.

Լէւըք-Լ 10 օգոստոս.

Միտլինկ Նիւ-Օրլէանս բամուղու 10/8 բէ. Իզմիր բամուղու (ալեա ճինա) 83/4.

» » (աշաղը ճինա) 8.

Ստթը 15 պին պալեա Օրլէանս, բիւզա գալի տիր:

Մարտի 10 օգոստոս.

Թունա պուղտայը եռամուշաղ 127/123 ֆրանք 30.

Բիւզա տուրկուն (սօնրատան թէսլիմ օլունմագ իւղրէ).

Ատանա վէ Թարսուս բամուղու ֆր. 80.

Աճէմ վէ Կիւրծի բամուղու ֆր. 70 տէն 75.

Պիւսթլար իսմէն տիր:

Վօլօ գօղասը (4 վէրի) ֆր. 29,50.

Լտիրնէ » » » 32.

Պրուսա ֆիւլաթիւրի » 139 տէն 140.

Թիւրք 10 օգոստոս.

Ատանա բամուղու ֆիօրին 48 տէն 49.

Կիւրծի » » » 46.

Աճէմ » » » 43 տէն 44.

Ե Ս Հ Ա Ր Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Յ Է

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Յուլիս 31	Աւելամ դաբանար	42-5
Օգոստ. 1	Սապահ աշլուր	42-
» »	Էն երեքսէք	42-44
» »	Էն աշաղը	44-38
» »	Էօյլէն գաբանար	42-7

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆՆԵՐ

Այս օրերէ երբեք չոր քրտոռն քայտեցան յիւր ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վարի գրանը քովի մաղաղան, ուր կը գտնուին Ս. Երուսաղեմի տպարանին մէջ տպուած ամեն տեսակ գրքեր եւ Ս. Փառիաղեանի աշխատասիրած դասադիրքները. եւ ուրիշ տեսակ գրքեր եւ պատկերներ որոնք ղոհացուցիչ դնով եւ շատ առնողներուն օրինաւոր զեղչով կը վաճառուին:

ԱՐԵՒԵԼԵՍՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պօլիս Ուղղակի-չարչրի գլուխը Շէրիֆ բաշա խանին դիմացը թիւ 416 խանութը ուր տեղ կը ծախուին վերոյիշեալ նոր գրատան մէջ գտնուած ամեն գրքերը եւ պատկերները, մի եւ նոյն գիններով. հոս տեղ կը ծախուին նաեւ Ճ. Արամեան եւ Ռ. Բիւրքեան եւ Կ. Պօլսոյ ուրիշ Հայ տպարաններէն 'ի լոյս ընծայուած գիրքերը:

Ժ Ի Լ Պ Լ Ս Ս

Կը ծախուի Մազմուտ փաշայի գլուխը պօեաճի Մանուկ աղային թիւ 220 խանութը ուր կը ծախուի նաեւ Միզէրապլը անուն հռչակաւոր գիրքը, Ուղղակի-չարչրին գլուխը Շէրիֆ-բաշա խանին գրանը դէմ թիւ 416 Արեւելեան գրատունը, եւ Չաղմագճըլար եօղուչու Պ. Գաֆաֆեանի գրատունը:

Ժիւ Պլասի գինը մինչեւ օգոստոսի վերջը երկուք ու կէս արծաթ մէծիտիյէ, իսկ անկից վերջը երեք մէծիտիյէ է:

ՀԱՄԱՌՈՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՓԻԼԻՍՈՓՍՅՈՒԹԵԱՆ

Ա. Մ. Վ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Սակէ առաջ արդոյ հեղինակը համառօտ փիլիսոփայութիւն մը հրատարակած էր, որ վարժարաններու համար ընտիր դասատետք մը լինելու արժանի է, ինչպէս նաեւ աս ալ որ անոր պատմութիւնն է, պէտք է միշտ անոր

հետ կապակցեալ լինի եւ մէկ տեղ դաս տրուի, եւ աս երկուքը շատ օգտակար դասատետքեր են. որոնց ընդարձակն ալ կը յուսացուի որ իւրոյ ընծայել պիտի ճգնի արդոյ հեղինակը: Կը ծախուի Գաֆաֆեանի գրատունը:

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան վարժարանին համար կառավարիչ մը կը բռնաւորութիւն որ Հայկաբանութեան եւ Գաղղիերէնի բաւական վարժութիւն ունենայ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱՍԱՐԱՆԱՅ

Ս. Երուսաղեմայ տպարանէն 'ի լոյս ընծայուած աշխարհաբառ լեզուով այս պատմութիւնը կը ծախուի Ուղղակի-չարչրի գլուխը Շէրիֆ բաշա խանի դիմացը թիւ 416, դին 2 1/2 ֆրանք:

THE NORTH BRITISH & MERCANTILE INSURANCE COMPANY.

Լծար 10 օգոստոս. Պիւսթլար վէ Բիւզա քայտեցան քայտեցան քայտեցան:

1809 տէնէսինտէ թէշքիլ օլունմուշ.

Սէրմայէ 2,000,000 Ինկիլիզ լիրասը:

Թօրլանմը օլան վէ Խրատան հարջ օլան սէրմայէ 2,687,313 Ինկիլիզ լիրասը:

Զիյրտէքի իմզա սահիպի պալեատէքի սիկուրթա դումրանետար թարափընտան դայէթ ֆայիտէլի շարթլար իլէ եանկընա գարչը սիկուրթա իթմէեէ մէզունիեէթի վար տըր:

Գումրանետա ամէնթօսու.

Ուէլէ՛ Բ. Սաւա.

Գալաթատա, Եիւքսէք-գալտըրըմտա, Գէորդ պէյ խանընտա:

THE LONDON & ORIENTAL STEAM TRANSIT MARINE INSURANCE OFFICE,

371, LEADENHALL-STREET, LONDON.

JAMES HARTLEY & CO., Managers.

Պալլէթ օլիւրթա քայտեցան:

1843 տէ թէշքիլ օլունմուշ.

Զիյրտէքի իմզա սահիպի, իշ պու դումրանետա թարափընտան, իսթանպուլտա ամէնթօ նասպ օլունմուշ օլունմուշտան, կէրէք մալ վէ կէրէք ագճէ իւղէրինէ տէնիզ խասարաթընա գարչը էն ուճուզ ֆիւեաթ իլէ, սիկուրթա թուլթմաւ մէզունիեէթի վար տըր:

Գումրանետա ամէնթօսու.

Ուէլէ՛ Բ. Սաւա.

Գալաթատա, Եիւքսէք-գալտըրըմտա Գէորդ պէյ խանընտա:

Պունտան օն պէշ կիւն մուգատտէմ Շիր-
քէթի խայրիեէ վարօրլարընտան իւսկիւտա-
րա իլլէեէն 4 նիւմէրօ վարօրտա, ճրանսըզ
միւնէլիֆլէրինտէն միւսիւ Տալօզուն թէե-
լիֆլէրտէսի օլան Մէճմուայի ուլում հու-
գուգու ճրանսէվիէ նամ թիթապըն, պիրին-
ճի ճիլտի դայ օլմուշ օլմաղ իլէ հէր քիմին
եէտինէ վասըլ օլմուշ իսէ, Գալաթա տա խալ-
եար խանընտա, Միւնէնտիսեան Մարտիրոս
աղանն մաղաղաբնա կէթիլտիկինտէ պիւ
մուգապէլէ քէնտիսինէ միւքեաֆաթէն իթի
ատէտ Օսմանը լիւրաը վէրլիէճէ տիր :

ԷՃՁԱՅԻ ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՑԷ ՄԱԻՁԵՆԻ
ՎԷ ՏԻԻԲԳԵԱՆԸ

Միւսիւ վիլէնցօ Դաննի օն ալթը սէնէտէն
պէրու Պէյ-օ յուտա էճաճըլը սանսթը իլէ
մէշղուլ օլուպ վէ մահէլի մէզպուրտա Աղաճա-
միսի ճատտէսինտէ վագը, վէ 67 նիւմէրօ իլէ
միւրազգամ տիւքքեանընտա պուլունան էճ-
զալարըն խալըլը, թէմիդիլի, վէ ինքաաթճա
տիդաթ վէ չարազըլուղուլա քէսպի շէօն-
րէթ իթմիշիքէն, մուտիսիքէն խաթանպօտա
Համիտիլ թիւրպէթի իթթիսայինտէ ճէ նիւ-
մէրօլու պիր էճապի միւթէնէվիլլէ մաղաղու-
օր տալի քիւշաթ իլլէմիշ իսէտէ պու տէ-
ֆա մէզքիւր մաղաղասընը քէօթիւ պալըն-
տա ինթիսապ դարընընտա վէ 7-8 նիւ-
մէրօլա միւրազգամ պուլունան մաղաղալու-
րա նազ իլէ, պիր պիրինէ միւթթաթըլ պիւ-
էճաճը տիւքքեանը իլէ պիրտէ էճապի միւ-
թէնէվիլլէ մախլէնի քիւշաթ իլլէտիկինտէն,
Էմրօքանըն էն մէշղուլ վէ էն միւթէնէվիլլէ ֆաթ-
րիդաարընտան տիդաթը թամմէ իւզրէ ճէլպ
իլլէմէտէ օլտուղու էճալարը զայէթ էն-
վէն ֆիսաթլա ֆիւրուլթ իտէճէկինի ալէնէն
իլան իտէր :

Մէզքիւր տիւքքեանտա հէր կիւն միւ-
թէպէր հէքիմէր հաղը պուլունանտա, վէ
սըհէթի ու մումիլէնէ հէր ճիլէթի տիդաթ
ու իլլէմէտէ իլլէմէտէ քէր տիր :

Վէ Պէյ-օլուտա վագը տիւքքեանտա ի-
սէ կիճէլէրի տալի հէր սաաթ ատաթ պու-
լունապ, ինթիսաթը էհալիլի ինքա իտէ-
ճէ, վէ ինթիսիլիկի հալտէ մաքինա իլէ
պուղ տաթի եարաճաթ տիր :

ԹԱՂԵԻՐԻ ՆԱՄԻՄ-ԲԻՆ
ՁԵԼԻՔ ՇՈՒՐՈՒՊՈՒ

Պու քերրէ Ժագ Ալէքեան էճալա-
նէսինտէ լթէլթիպ օլունմաղտա օլան իշ
պու շէլիք շուրուպու չար աղթարը ճիհան
մալիւմ, վէ իլլէլ միւթէնէվիլլէնէ շի-
ֆապալապ պիր մուալիճէ օլուպ, շէլիք
իլէ եօտ թապիր օլունան մատէնտէն
միւրէթթէպ օլարագ, Էվրօքանըն ա-
թըպալայի հուզգաղի վէ մէքթէպի թըպ-
պիսէ լթէճիւպէլէրի իլէ շիմտիյէ տէ-
կին թիւրլիւ թիւրլիւ խաթալըլարա
տիւշար օլան էշխասըն զայէթ սուհու-
լէթլէ պու մուալիճէ սաեթսինտէ լթէ-
միլէն շիֆա պուլապիլէճէքէրի միւշա-
հէտէ օլունտուղու, վէ ալէլ խուսուս սը-

րաճա խաթալըլարա զուհուր իտէն
սարըլըլա վէ նէվը սայրէսի, վէ նիսա
թալիֆէսինտէ զուհուր իտէն պէեազ
հայզ (ատէթ), վէ եհնէ թալիֆէյի
մէրգուլմէտէ վագի օլան հայզ թէսքինի
վէ սրաճա իլլէթի վէ ճիվա մուալիճէ-
սինէ տաի օլան ֆրէնկի էմրազը, վէ
պազը աթըպալայի շէօնէթընտա քէշ-
ֆինճէ սագճիյէրտէ զուհուր իտէն խա-
թալըլարա վէ հէնուզ պաշլամըլ վէ-
րէմ հիլէթինէ տալի մուալիճաթը սա-
յիլէտէն զիեաթէ լթէսիլի օլտուղու
զահիր վէ նիւմեան օլտուղու :

Տէրի Հաթալըլարը իլին Պիտթիւն
« բօմաթ սիթրին անթիհէրէթէթ » թա-
պիր օլունան իլաճ, լթէմիլէյի, չիպանն
եիւզտէ օլան զըզըլ լթէ, գալընմազ,
լթէնին տէրիլէրի չըզմազ, շիշ, պու-
րուն վէ գուլազ իլլէթլէրինէ ֆայիտէ
իտէր :

« Մալըրարէյի » բուհու, « իւտիւ-
րէ » զան լթէմիլլէմէթ իլին վէ տէրի
աղըլարընտա դարըլ գուլլանանըլա դա-
եթ լթէսիլի սուրէթտէ շիֆա պու-
լուրըլ :

Թաճլթաթէլէսի վէ բիրէլէրին զը-
րըլմաթ իլին պիր եէնի լթօզ լթիւթսիւ :

Պունլարըն քեաֆֆէսի Կօղատա
նիւմէրօ 107 Մ. Ժագ Ալէքեան էճ-
զալաննէսինտէ սաթըլմաղտա օլտուղ-
տան պաշղա Պէյօղ լունտա Թարլա-
պաշընտա նիւմէրօ 130 էճաճը սին-
եօր Անտօնաթի խքէմըրինին տիւք-
քեանընտա, վէ խաթանպօտա Հօ-
ճա բաշատա պիւլիւք Զապլիյէ գա-
րուսու իթթիսալինտէ Ն. 50 Մ. Ֆէ-
լիշէ Թէրճիւմանեան էճալաննէսինտէ
տալի սաթըլմաղտա տիր :

Ամէլյաթը ճէրրահիլէ ինքա իթմէքսի-
զին, աղըրեան տիլլէրին վէճալարընը (աղ-
րը) տիֆ ու իզայէ իթմէք, վէ տիլլէրի
չըզմըլ օլանլարըն տիլլէրինէէրլէրինէզան-
մէթթիգէթ թապիլի վագ օլունմուշ կիպի, դա-
եթ տիդգաթ օլունտա պիւլէ անլաշըլմալագ
իւզրէ, աիշ գօլմագ վէ տալիլի ֆէմաթ
վէ չէնէտէթ էմրազ վէ գուրուհ վէ լթէզէլ-
իւլի տէնտանա լթէապիլ իթմէք, վէ տիլ-
լէրի թագիրաթընտան, եանի հէրլէրինտէ
օյնաեըպ, պիր թարաֆա տէվրէլտիքէրի հալ-
տէ եէրլէրինէ գօլմագ, վէ տալիլի ֆէմաթ
լթէմիլլէմէքտէ, վէ բապլանըլ վէ օլեան-
լանմըլ օլան տիլլէրին բաա վէ քիլլէրինի չը-
զալըլ, ճէվհէրի գաթիսինի լթէճաթ իթ-
մէքտէ, վէ աղըն ֆէնա գօղուլարընը ի-
լա իթմէքտէ վէ աթըն վէ լաթթիքտէն դա-
լէթլէ լաթթի վէ բանա վէ սալապէթլի վէ
խաթիֆ եէմէք եէնտիկի վագըլտա պիր գա-

րար ու զիեան վէրմէզ ալեա եէրլի վէ չը-
գար գօղուր տիլլէրի եարազաթ օլան ֆա-
րիլի թապիլի տիլլէրի Մ. Բէլէզ Պէյ-օղլուն-
տա Կլալանի սօղաղընտա 2 նիւմէրօտա ի-
քեան իթմէքտէ, վէ ալաֆրանկա սաաթ 6
տան 4 է գաւար կէլէն վէ կիտէնլէրէ տ-
մէլիլաթը մէզքիւրէնի ինքա իլլէմէքտէ օ-
ղապ քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիլթմէք
միւրաթ խաթիլէր օլուր իսէ, օրատան սիւալ
իթթիլմէլէրի :

28

ՎԻՇՆԱ ՎԷ ԲՈՒՍԻԱ ԲԻԱՆԳՈԼԱՐԸ

Վիէննանըն հէր նէվի բիանգօ աղ-
սիօնլարը (անա պիլէթի) վէ բրօմէսլէ-
րի, վէ Բուսիանըն տիրինճի վէ իքինճի
վէ պաղշիշլի վէ ֆայիլլի խաթիլարըլա-
րը, վէլաթը Նէմցէ վէ Մօսկօֆ սէհիմ-
լէրինին հէր տիր շէշիտինտէն Ղալաթա-
տա Գօմիսիօն խանը գարուսու եանըն-
տա Ն. 16 սարաֆ Մ. Ճօրճի Ճանէ-
թօ մաղաղաբնտա ֆիւրուլթ օլունմաղ-
տա տիր :

1866 մէնէսինին Բուսիա բիանգօտա
պու տէֆա բուլի սեպտեմբերի իպթի-
տասընտա չէքիլէճէք օլուպ, վէ կէրէք
անա պիլէթի վէ կէրէք բրօմէսլէրի պու-
լունմաղտա տիր :

Վիէննա տալի օղոստո 20 տէ
չէքիլէճէք օլուպ, իլլէնիւմէրօ 200,000
իքինճիսի 50 պին վէ սայրէ գաղանա-
ճաղար տիր :

Պունլարըն տալի անա պիլէթի վէ
բրօմէսլէրի մաճալը մէզքիւրտէ սաթըլ-
մաղտա տիր :

Մ. Ճօրճի Ճանէթօ Վիէննանըն հէր
նէվի ֆօնտօ ֆայիլլ գուրօնլարընը վէ
քէզալիք հէր նէվի պանգնօթլարընը
սաթըն ալըպ, խաթէնիլտիլի հալտէ
սաթմաղտա օլտուղունու տալի իլան ի-
տէր :

Խաթիւտարտա իճատիլէնին խ-
թիւնտէ դայէթ կիւզէլ պիր մէվլիտէ,
պին աղըլն միզտարի պիր տրսա վար-
սաթըլը, արսանըն եիւզիւ չօղ օլտու-
ղունտան, 4—5 բարչատա պէօլիւնէպի-
լէր, խաթէնէն լթէքմիլ, եալտա պիր
բարչասընը տալի ալապիլիլ, իզթիլա
իտէն մալիւմաթը զաղէթամըլ եաղը-
խանէսինտէն ալընըր :

ՏԵՐ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՄԱՐԿՈՍ ԱՂԱՔԵԵԱՆ

ԼԷՎԵՆԹ ՉԵՐԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆԸ
ԲԵՐԱ ՄԵՍ ՓՈՂՈՅ ՅՈՓՈԿԵԱՅ ԱՊՅՈՒԼԱԷ
ԵՂԱՐՈՅ ԴԻՄԱՅԸ ԹԻՒ 467.